

Sysmän kunta
kirjaamo@sysmä.fi

Viite: Lausuntopyyntö 7.5.2026

Asia: Lämpöpumppu- ja lämpöakkuhanke, Arinatie 10, Sysmä

Sysmän kunta on rakentamassa KPA-lämpökeskuksen alueelle lämpöpumppua, -keräimiä ja -akkua osoitteessa Arinatie 10. Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää 9.4.2026 päivätystä suunnitteluaineistosta (asemapiirustus, julkisivupiirustus, piirustus lämpökontista) pyydettyä lausuntonaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnitelman alueella sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) suojaama kiinteä muinaisjäännösalue/ryhmä (muinaisjäännösrekisterin tunnus *Lopperi* 781010090), joka muodostuu rautakautisesta kuppikalliosta, historiallisen ajan talonpohjien jäännöksistä ja rautakautisista asuinpaikasta tai kalmistosta. Paikalta on löydetty myös keskiaikaisia ja rautakautisia esineitä/esinefragmenteja (viimeisin inventointitutkimus, *H. Poutiainen 2009: Sysmä. Keskustaajaman osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi*, s. 37 - 38; viimeisin tarkastus *A. Bilund: 2020*). Toisin kuin asemapiirustuksessa esitetään (LÄMPÖKERÄIMIEN ETÄISYYS SUOJELTUUN (sm-30) ALUEESEEN YLI 10 m), suojellun muinaisjäännöksen alueelle kohdistuu muuttuvaa maankäyttöä: Lämpökeräimet on sijoitettu suojellun alueen pohjoiskulman päälle. Lisäksi suojellun alueen läpi kulkee suunnitelmaakartassa jätevesiviemäri, tietoliikennekaapelointi, vesijohto, KL-putket ja panssariaita (pienen osan päällä on myös öljysäiliö, ks. oheinen *karttaliite*).

Museo muistuttaa luvan hakijaa ja Sysmän kuntaa muinaismuistolain (295/1963, 1 §) noudattamisesta:

Kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta.

Ilman tämän lain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty.

- 1) Suunnitelman mukaan suojellun alueen läpi on kaivettu/suunnitellaan toteutettavaksi putkisto/kaapelointi ja panssariaita. Asemapiirustuksesta ei käy ilmi sitä, onko kyse jo toteutetusta rakentamisesta vaiko asiakohdan hankkeeseen liittyvästä suunnitelmasta. Jos kyse on jo toteutetuista töistä, on tällöin rikottu muinaismuistolakia (295/1963), eli kyseessä on luvaton muinaisjäännökseen kajoaminen.

Jos taas kyse on asiakohdan hankkeeseen liittyvästä suunnitelmasta, jonka myötä toteutettaisiin muuttuvaa, kajoavaa maankäyttöä muinaismuistolain suojaamalla alueella, on kajoamiseen haettava lupaa muinaismuistolain 13 §:n mukaisessa menettelyssä, kajoamislupaneuvottelun kautta ja suoritettava ko. neuvotteluissa edellytetyt/sovitut toimet ja tutkimukset. Suoritettujen tutkimusten jälkeen Museovirasto arvioi ja hyväksyy niiden riittävyyden ja antaa sen jälkeen erillisen lausunnon, jonka myötä rakentamiselle ei ole enää muinaismuistolain mukaista estettä. Alueellinen vastuumuseo auttaa tarvittaessa kajoamislupaneuvottelun järjestämisessä.

- 2) Jos lämpökeräimet suunnitellaan toteutettavaksi suojellun muinaisjäännöksen alueelle, kuten suunnitelmapiiirustuksessa esitetään, on kajoamiseen haettava lupaa muinaismuistolain 13 §:n mukaisessa menettelyssä, kajoamislupaneuvottelun kautta ja suoritettava ko. neuvotteluissa edellytetyt/sovitut toimet ja tutkimukset. Suoritettujen tutkimusten jälkeen Museovirasto arvioi ja hyväksyy niiden riittävyyden ja antaa sen jälkeen erillisen lausunnon, jonka myötä rakentamiselle ei ole enää muinaismuistolain mukaista estettä. Alueellinen vastuumuseo auttaa tarvittaessa kajoamislupaneuvottelun järjestämisessä.
- 3) Muinaisjäännösalueen raja-alue on ohjeellinen, sitä ei ole määritelty tarkkuusinventoinnin tai kaivaustutkimusten kautta. Suunnitelma-alue on pieni ja muut suunnitellut rakenteet/rakennukset sijaitsevat muinaismuistoalueen välittömässä läheisyydessä. Edellä esitetystä johtuen museo edellyttää kyseisten uusien rakenteiden/rakennusten alueella arkeologista tarkkuusinventointia ja sen tulosten huomioimista, ennen kuin alueet voidaan vapauttaa rakentamiselle. Tämä erityisesti entuudestaan mylläämättömillä alueilla. Jos ko. rakenteiden/rakennusten sijaintia muutetaan suunnitellusta (ja ne edelleen sijaitsevat suunnitelma-alueella muinaisjäännösalueen ulkopuolella), on kyseiset alueet myös tarkkuusinventoitava, ennen kuin niille voidaan rakentaa. Jos rakenteita/rakennuksia siirretään muinaisjäännösalueelle tai sille kohdistetaan muuta kajoavaa maankäyttöä, edellyttää tämä kohdan 2 mukaista menettelyä (ks. yllä).

Arkeologisen tarkkuusinventoinnin voi tilata haluamaltaan arkeologian toimijalta. Lista arkeologian alan konsulteista löytyy Museoviraston internetsivuilta (kohta: *Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen*). Tarkkuusinventoinnin on täytettävä Museoviraston määrittämät laatuvaatimukset niin kenttätöiden, dokumentoinnin kuin raportoinninkin osalta. Raportti suoritetusta tarkkuusinventoinnista on lähetettävä alueelliselle vastuumuseolle arvioitavaksi heti sen valmistuttua.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Suunnitellut lämpöpumppu- ja lämpöakurakennukset eivät sijoitu rakennetun kulttuuriperinnön tai maiseman arvoalueelle tai välittömään läheisyyteen, eikä arvokkaan rakennusperintökohteen välittömään läheisyyteen. Museolla ei ole rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta huomautettavaa hankkeeseen.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

arkeologi Esko Tikkala

rakennustutkija Sanni Hujanen

Liitteet: Karttaliite

Tiedoksi: Museovirasto, Lupa- ja valvontavirasto

2. Ote muinaisjäännösrekisterin kartasta. Alempi punainen rasteri = muinaismuistolain (295/1963) suojaama muinaisjäännösryhmä (muinaisjäännösrekisteri *Lopperi* 781010090), Ylempi punainen rasteri = muinaismuistolain suojaama historiallinen kylätontti (*Vanhainkoti* 1000020073), johon Sysmän kunta on rakentanut koirapuiston rikkoen muinaismuistolakia.

LAHDEN MUSEOT

Lahti City Museums

Lausunto

D/2765/12.03.02.03/2026

28.5.2026

Alueellinen vastuumuseo